

Asia: VN/17578/2022

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi valtionavustuksesta eräisiin julkiselle sosiaali- ja terveydenhuollolle covid-19-epidemiasta aiheutuviin lisäkustannuksiin vuonna 2022

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 1 §:ään (Soveltamisala)

Kommenttinne

Pääministeri Marinin hallitus on vuoden 2020 budjettiriihen yhteydessä sitoutunut korvaamaan kunnille covid-19-pandemiaan liittyvät välittömät kustannukset täysimääräisesti kehysten ulkopuolisina menoina niin kauan kuin koronastrategian toimeenpano ja tautitilanne sitä edellyttävät. Valtion on pidettävä kiinni budjettiriihessä annetusta lupauksesta ja kompensoitava kunnille koronapandemian aiheuttamat kustannukset täysimääräisesti myös vuodelta 2022. Kunnat ovat laatineet vuoden 2022 talousarvionsa tähän linjaukseen luottaen. Korvausten poistumisesta ilmoittaminen aiemmasta sitoumuksesta poikkeavasti kesken talousarviovuoden ei ole hyväksyttävää.

Toteutuneiden kustannusten korvaaminen on erityisen tärkeää hyvinvointialueuudistuksen rahoituslaskelmien vuoksi. Kunnilta hyvinvointialueille tapahtuvan rahoituksen siirron laskentaperusteena käytettäviin kuntien v. 2021 ja 2022 sote-nettokustannuksiin ei saa sisältyä koronapandemian hoidosta aiheutuvia ylimääräisiä koronatestauksen ja hoidon kustannuksia, jotta siirtolaskelmat eivät vääristy. Koronapandemian hoidosta aiheutuneita poikkeuksellisia kuluja ei tule missään tapauksessa siirtää pysyväksi eräksi hyvinvointialueille siirtyvään rahoitukseen kuntien kustannuksella.

Kotitestien yleistymisestä huolimatta vuoden 2022 alussa kuntien kustantamia koronatestejä tehtiin enemmän kuin koskaan aiemmin. Ensimmäisen kuuden kuukauden aikana tehtiin yli 2,3 miljoonaa virallisiin tilastoihin päätynyttä testiä. Pelkästään näiden testien voidaan arvioida aiheuttaneen kunnille jo yli 200 miljoonan euron kustannukset. Testausmäärät ovat kevään ja kesän aikana laskeneet vuoden alun huippulukemista, mutta tautitilanteen muuttuminen voi kääntää myös testausmäärät uuteen nousuun.

Koronastrategiaa on muutettu helmikuussa 2022 hallituksen periaatepäätöksellä. Asetusluonnoksen mukaan koronasta aiheutuneita kustannuksia korvattaisiin kunnille vain 30.6.2022 saakka lukuun ottamatta rokottamisesta aiheutuneita kustannuksia, jotka korvattaisiin koko vuoden osalta. Muutos koronastrategiassa ei ole riittävä peruste sille, että kuluja korvattaisiin aiemmin annetusta sitoumuksesta poiketen vain vuoden 2022 ensimmäisen puoliskon ajalta. Omaehtoisen testauksen ohella strategia mahdollistaa edelleen laajan julkisella sektorilla testaamisen ja osin myös edellyttää sitä. Koronavirus on lisäksi edelleen luokiteltu yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi, ja esimerkiksi tartuntatautipäivärahan myöntämisedellytyksenä on edelleen luotettavasti todettu eli laboratoriotestillä vahvistettu koronavirustartunta.

Mikkelin kaupunki katsoo, että asetuseruonnos ei vastaa hallituksen lupautta, ja se jättää merkittävän osan koronapandemian v. 2022 kustannuksista kuntien katettavaksi. Mikkelin kaupunki edellyttää, että myös covid19-testauksesta, sairaanhoidosta ja muusta koronastrategian toteuttamisesta aiheutuvat välittömät kustannukset korvataan kunnille täysimääräisesti koko vuoden 2022 osalta.

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 2 §:ään (Avustettavat kustannukset)

Kommenttinne

Valtionavustusta myönnettäisiin asetuuseruonnoksen mukaisesti lisäkustannuksiin vain aikaväliltä 1.1. – 30.6.2022 (pl. rokottaminen). On selvää, että kustannuksia tulee muodostumaan myös tämän jälkeiseltä ajalta niin testauksen, jäljittämisen kuin taudin hoidonkin osalta, sillä taudin hallinta ja hoito edellyttävät covid-19-testaus- ja jäljitysstrategian mukaisia toimenpiteitä myös vuoden 2022 toisella puoliskolla.

Kesäkuussa julkaistun kansallisen koronastrategian tavoitteena on edelleen ehkäistä riskiryhmäläisten koronatartuntoja, ohjata vaikeaoireiset potilaat hoidon piiriin ja turvata terveydenhoidon kantokyky. Testaustoimintaa on tehtävä strategian mukaan myös 1.7.2022 jälkeen riskiryhmäläisille sekä esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille. Myös tartuntatautipäivärahan myöntäminen edellyttää laboratoriovarmennettuja koronatestituloksia.

Testaamisesta ja hoidosta aiheutuvien lisäkustannusten korvaamatta jättäminen vuoden toisella puoliskolla vaikuttaa heikentävästi kuntien taloudelliseen kantokykyyn. Kustannusten kompensoimatta jättäminen johtaa myös virheelliseen lopputulemaan hyvinvointialueuudistuksen rahoituslaskelmissa siirtäen keinotekoisesti kunnille kuuluvaa rahoitusta hyvinvointialueille.

Covid-19-epidemiasta aiheutuvat sosiaali- ja terveydenhuollon lisäkustannukset on korvattava kokonaisuudessaan koko vuoden 2022 ajalta. Yksikkökorvausten tason tulisi vastata todellisia yksikkökustannuksia. Asetuseruonnoksen perustelumuietiossa yksikkökorvausten tasoa on pienennetty selvästi vuodesta 2021, eivätkä vuodelle 2022 esitetyt korvaukset kata todellisia kustannuksia. Liian alhaiseksi jäävät yksikkökustannukset tarkoittavat, että avustukset eivät kokonaisuudessaan kattaisi kunnille edes 1.1.–30.6.2022 väliseltä ajalta aiheutuvia kustannuksia.

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 3 §:ään (Avustuksen saaja)

Kommenttinne

Ei lausuttavaa.

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 4 §:ään (Avustuskokonaisuudet)

Kommenttinne

Asetusluonnoksen mukaan avustusta myönnetään covid-19 testaukseen, rokottamiseen ja sairaalahoitoon sekä muihin välittömiin kustannuksiin. Asetusluonnoksen mukaan avustusta ei myönnettäisi jäljittämiseen tai muihin aiheutuneisiin välillisiin kustannuksiin, joista kunnille kuitenkin on syntynyt kustannuksia vuoden 2022 osalta.

Asetusluonnos ei myöskään sisällä harkinnanvaraista lisäavustusta, joka vuoden 2021 osalta on ollut haettavissa 31.5.2022 päättyneessä valtionavustushaussa. Harkinnanvaraisen lisäavustuksen tarkoituksena on ollut kattaa perustellusta syystä niitä koronaepidemian hoitamiseen liittyviä kustannuksia, joita muut myönnetyt avustukset ja muu valtion rahoitus ei ole kattanut.

Koronaepidemian hoidosta aiheutuvat lisäkustannukset on korvattava kunnille kokonaisuudessaan vuoden 2022 ajalta. Asetuksen tulisi mahdollistaa myös harkinnanvaraisen lisäavustuksen myöntäminen, mikäli yksikkökorvauksena määräytyvät toimintokohtaiset avustukset eivät riitä kattamaan kunnalle aiheutuneita kustannuksia.

Korvausten tulisi koskea myös covid-19-epidemiasta aiheutuvia erikoissairaanhoidon avohoitokäyntejä, joista myös aiheutuu kustannuksia. Avustuskokonaisuuksissa tulisi lisäksi huomioida esimerkiksi infektiovastaanotot ja koronaneuvonnasta aiheutuvat kustannukset. Muihin välittömiin kustannuksiin tarkoitettu erä ei kata näitä kustannuksia.

Lisäksi koronasta ja siihen viittaavista oireista johtuvat laajat sote-henkilöstön sairauspoissaolot, sijaisrekrytointi sekä koronasta johtuvat rekrytointihaasteet ovat aiheuttaneet kunnille merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia, jotka tulisi huomioida korvaustasoja määrittäessä. Akuutteihin rekrytointitarpeisiin on jouduttu käyttämään myös henkilöstövuokrausta ja mm. korotettuja hälytysrahoja, josta on aiheutunut kunnille merkittäviä lisäkustannuksia.

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 5 §:ään (Avustus testaukseen)

Kommenttinne

Luonnoksen mukainen avustus testaukseen myönnettäisiin kertomalla kuntakohtainen testausmäärä yksikkökorvauksella. Testausmäärään perustuva laskentatapa avustuksen määrästä on yksinkertainen ja hallinnollisesti helppo tapa selvittää haettavan avustuksen määrä, ja puollamme menettelytapaa.

Luonnoksen mukainen korvaus covid-19-testauksen yksikkökustannuksesta on kuitenkin riittämätön, kun sitä verrataan testauksesta aiheutuneisiin todellisiin kustannuksiin. Mikkelin kaupungin sote-palvelutuotannosta vastaava Essote-kuntayhtymä on ilmoittanut vuoden 2022 päivitetynsi koronatestin hinnaksi 140 euroa testiä kohden. Vuonna 2021 kuntayhtymä veloitti koronatesteistä jäsenkunniltaan 250 euroa kappaleelta. Hinnantarkistuksesta huolimatta asetusluonnoksen mukainen korvaus ei riittäisi kattamaan Mikkelin kaupungille testaamisesta aiheutuvaa kustannusta.

Asetusluonnoksen mukaan avustusta myönnettäisiin vain 1.1.–30.6.2022 välisenä aikana tehtyjen testien perusteella. Testauksen aiheuttamat kustannukset tulisi kuitenkin korvata koko vuoden 2022 osalta.

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 6 §:ään (Avustus rokottamiseen)

Kommenttinne

Kehitteillä olevien uusien rokotusten ilmaantuminen saataville tulevan syksyn aikana saattaa lisätä annettavien rokotteiden määriä. Tähän tulee varautua loppuvuoden rokotusten määräarvioissa.

Avustuksen määräytyminen valtionapuviranomaisen arvioon perustuen aikaväliltä 1.10. – 31.12.2022 ei huomioi esimerkiksi alueellisia eroja rokottamisessa tai väestön rokottautumisen tilannetta kyseisen kunnan alueella.

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 7 §:ään (Avustus hoidon kustannuksiin)

Kommenttinne

Luonnoksen mukainen avustus hoidon kustannuksiin myönnettäisiin kertomalla hoitopäivä yksikkökorvauksella aikavälillä 1.1.2022 – 30.6.2022. Hoitopäiviin perustuva laskentatapa on kannatettava, mutta niistä aiheutuvat kustannukset tulee korvata kunnille koko vuoden 2022 ajalta, ei ainoastaan vuoden ensimmäiseltä puoliskolta. Perustelumuistion mukaiset yksikkökorvaukset eivät riitä kattamaan hoidosta aiheutuvia todellisia kustannuksia.

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 8 §:ään (Avustus muihin välittömiin kustannuksiin)

Kommenttinne

Avustusta muihin välittömiin kustannuksiin myönnettäisiin kunnan asukasluvun ja korvaustaksan perusteella. Korvaustaksan määrä ei riitä kattamaan Mikkelin kaupungille vuonna 2022 aiheutuneita välittömiä ja muita koronasta aiheutuvia välillisiä kustannuksia, joihin ei ole asetusluonnoksessa esitetty toimintokohtaisia avustuksia.

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 9 §:ään (Avustuskokonaisuuksien korvaustaso)

Kommenttinne

Hallitus on sitoutunut korvaamaan koronaan liittyvät välittömät kulut kunnille täysimääräisesti niin kauan, kuin koronastrategian toimeenpano ja tautitilanne sitä edellyttävät. Korvausten tulee perustua todennettuihin todellisiin yksikkökustannuksiin, eikä niiden sekä korvauksen kokonaistaso tulisi alentaa momentille varatun määrärahan puitteissa. Yksikkökustannusten euromäärät tulee saattaa tasolle, jolla kunnille aiheutuneet todelliset epidemian hoidosta aiheutuneet välittömät kustannukset saadaan täysimääräisesti katettua.

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 10 §:ään (Valtionavustuksen hakeminen)

Kommenttinne

Ei lausuttavaa.

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 11 §:ään (Voimaantulo)

Kommenttinne

Avustuspäätökset on koko vuoden 2022 kustannusten osalta saatava annettua kunnille siten, että ne on mahdollista huomioida vuoden 2022 tilinpäätöksissä. Avustusten kohdentuminen vuodelle 2022 on tärkeää erityisesti kuntien ja hyvinvointialueiden välisten rahoituksen siirtolaskelmien vuoksi.

Tähän voitte kirjoittaa muita huomioita asetukseen liittyen

Kommenttinne

Perustelumuistiossa mainitaan kuntatalouden vahvistuvan väliaikaisesti vuonna 2023, kun sote-palveluiden kustannukset poistuvat, mutta kunnille kertyy vielä verotuloja aiemmilta verovuosilta sote-uudistusta edeltäneillä korkeammilla veroprosenteilla ja jako-osuuksilla. Kyse on normaalista verotilitysrytmiin liittyvästä käytännöstä, joka ei ole mitenkään kytköksissä kunnille aiheutuviin koronakustannuksiin. Vuoden 2023 puolelle jäävä "verotilityshäntä" ei ole relevantti peruste velvoittaa kuntia kattamaan koronaepidemian aiheuttamia välittömiä koronakustannuksia vuoden 2022 aikana.

Sote-uudistuksen yhteydessä sote-palveluiden tuottamiseen liittyvä rahoitus siirretään hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen. Rahoitusta siirretään siirtyvien tehtävien nettokuluja vastaava määrä siten, että nettokulut lasketaan kuntien vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöstietoihin perustuen. Hallituksen koronakustannusten kattamisesta antaman sitoumuksen noudattaminen on

tärkeää myös vuoden 2022 koronakulujen osalta, jotta koronan aiheuttamat lisäkulut tulevat kompensoiduksi oikealla tavalla myös rahoituksen siirtolaskelmien näkökulmasta; koronakustannukset eivät saa kasvattaa kuntien sote-palvelutuotannon nettokustannuksia. Koronan aiheuttamien poikkeuksellisten lisäkustannusten ei tule kasvattaa hyvinvointialueiden rahoitus pohjaa kuntien tulevien vuosien rahoituksen kustannuksella.

Tamlander Tiia
Mikkelin kaupunki